

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.  
 Ára:  
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.  
 Félévre . . . 3 ft. — kr.  
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.  
 A szerkesztő irodája:  
 Klastromutca 564 szám.  
 Kiadó-hivatal ugyanott.

# NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:  
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkusz szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségénél.

## Előfizetési felhívás

„NEMERE“

ezimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

### Előfizetési árak:

Aprilis—december	. 4	frt. 50	kr.
Aprilis—szeptember	. 3	”	”
Aprilis—juni	. . . 1	” 50	”
Egy óra	. . . .	” 50	”

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

## Haladjunk.

„Nem mindenki tapasztalhat közvetlenül mindent s ezért önjavára sokszor mások tapasztalataira szorul.“  
 Bölcsészettan.

A társadalmi fejlődés egyik hatalmas tényezője az időnkint tartatni szokott világkiállítás, mert az erőt fejtő versenyre ösztönöz, midőn az egyes nemzetek és vidékek ipar, keresk. és művészeti czikkeit, földi terményeit s különbnél különbnél új találmányait áttekintés és megismerés végett egymásmellé helyezve, közvetlenül észlelhetőleg mutatja meg a különböző helyekről való egynemű tárgyak közti különbséget, s az előnyökkel bírónak méltó elismerést nyújt.

Ily világkiállítás lesz — mint már ez mindenki előtt tudva van — ez évben Bécsben. — Ki csak teheti, el ne mulassza — már csak a közelség miatt sem — megtekinteni azt, s én remélem, hogy e vágy kinél sem hiányzik.

Legyen szabad ez alkalommal megjegyez-nem, hogy a kik főlrándulandanak a különböző népek és tájak számtalan irányu működéseinek többé vagy kevésbé fényes eredményei megismerésére vagy csak hogy épen elmondhassák, miszerint ők is ott voltak, tegyék azt, hanem arra igyekezzenek; hogy minél többféle, de különösen a közvetlenebbül érdeklő kül és magyarhoni tárgyak közt párhuzamot téve, tájékozást szerezzenek azon térről, melyet honunk kiállított tárgyainál fogva a többi államok hasonnemű tárgyaival szemben elfoglal, s ha több részben kedvezőtlen lenne ránk nézve az eredmény, tüzetesen megvizsgálmi az illető tárgyakat, de főleg földeritni a hátrányokat, hogy az így nyert tapasztalatokat hazánk javára értékesíthessék.

Ha komolyan moggondoljuk, az is a tulajdonképeni cél ily alkalommal, hogy fogalmat szerezzünk az emberiség előhaladása s jelen álláspontjáról, ismerjük meg a még előttünk vagy általában új természeti ritkaságokat, a gyár- és kézműipar, ugyszintén a művészet és tudomány újabb remekeit a föld minden részéből; hogy nyujtsunk elismerést a sikernek s méltánylást a törekvésnek; a miben fölülmulva lenni látjuk honunkat azt tüzetesen megismerjük, s a miben fölülmulónak tapasztaljuk, önbecsérzetünket, mely tetterőt ad, neveljük.

Tagadhatlan ugyan, hogy sok tekintetben hátra vagyunk a külföldtől, de ez a világért se esüggesszen el bennünket, mert tudhatja minden józan ész, hogy élet-halálküzdelmünkre anynyi századokon át szükségelt fegyverforgatás mellett, a kellő mérvű könyvforgatás lehetetlen volt

s hogyan is tekinthettünk volna önmivelésünkre nyugodtan beléletünkre, midőn szemünket folyton a kül s néha belellenségekre kellett szegez-nünk?

Nem! az nem szégyen ránk nézve, ha hátra maradtunk; hanem igenis szégyen lenne az, ha nem igyekeznénk előrehaladni, gyávaság, ha képtelennek hinnénk magunkat a külföld egykori utólrérésére, s elbizakodottság, ha azt hinnők, hogy már eleget haladtunk!

Azt az irigységnek is be kell ugyan vallnia, hogy e században nagyon sokat haladtunk, de épen azért, mert most még csak kissé távolban tarthatunk lépést a külfölddel, már pedig ezt utólrénünk is kell, szükséges megfeszíteni erőnket, hogy utólréve, valaha visszazolgáltat-suk e haladásunkra tőle kölcsönzött segédeszközöket.

Mindezt azonban a csökönösség levetkezése mellett, nem a külföld pusztá utánzásával, hanem annak előnyei helyi viszonyainkhoz és nemzetiességeinkhöz való okszerű alkalmazásában érzük el; mert nemzeti ételünk, ha a külföld fűszereit tulságosan s talán még zagyván is vegyítjük bele, elveszti minden zamatját, sőt émelygést és elkorcsosító betegséget szül.

A mit a józan megfontolás az áttületesre czélszerűnek lát, tegye azt minél nagyobb erélylyel, mert a magyar, bár saját kárán tanul, mégis mindenben példára vár, s az újítások iránt közönyös, sőt ellenszenvvel is viseltetik. Mind e, mind más előítéletek legyőzésére, melyek haladásunk jelentékeny akadályait képezik, minden felvilágosultnak kötelessége legyen bár mi kis részben és körben minél egyszerűbb és világosabb oktatás, de főleg jó példák által közreműködni, mert „A szó megindít, de a példa magával ragad.“

Tanuljunk meg elfogulatlanul gondolkozni s nyomban okszerűen cselekedni. Vegye tehát ez okból minden a kiállítási színhelyen megjelenő leginkább a saját működési köréhez tartozó tárgyakat méltó figyelembe, hogy bármi kis mérvben, de biztosan gyarapithassa s majd értékesít-hesse tapasztalatait.

Ha figyelmesen vizsgáljuk honunk anyagi állapotát, azon nézetre jutunk, hogy Magyarhon terményeivel s a természet különbnél különbnél ajándékaival fog a világkiállításon tündökölni; tanuljuk meg ezuttal a külföldtől, mely szegényebb az ajándékokban, miképpen lehet azokat mesterség és művészet által legezélszerűbben felhasználni. Tudjuk ugyanis, hogy a külföld gyáriparával feldolgozza honunk nyers termékeit s méreg drágán vesszük meg ezután tőle azokat, tehát hogy ne fuljunk meg csakugyan saját zsirunkban, gyáriparunkon kell sokat, igen sokat lendítenünk.

Hogy mind e, mind más tekintetben minél inkább megközelíthessük a célt, föl kell használnunk az említett alkalmat. Igaz ugyan, hogy, bár közel van a helyszín, mégsem rándulhat fel kiki, de e hézagot a szokásos „világkiállítási közlönyök, szokták kipótolni, hadd birjanak a honmaradottak is fogalommal a kiállított tárgyak mennyisége és minőségéről, az összehasonlítások eredményéről s egyéb feltűnő mozzanatokról.

Magyarhon ezuttal érdekei felkarolását a csaknem rég alakult pesti „Franklin irodalmi és könyvkiadó részvény-társulat“ vállalta el s a program közlebről közzé lesz téve. Melegen ajánljuk e szaklap erélyes felkarolását minden honfi és honleánynak.

Mutassuk meg, hogy mindnyájan érdeklődünk az emberiség haladása iránt, midőn a kiállított tárgyakkal bár leírás útján is meg akarunk ismerkedni; mutassuk meg, hogy a hazánk érdekében szándékolt működést mindig örömmel és teljes erővel támogatjuk.

Ez anyagi szempontok után erkölcsi tekintetből az ily világkiállítások a népek egymáshoz simulására, a kölcsönösen nyujtott elismerések egymás őszinte becsülésének fokozására nyujtanak alkalmat, mi által társadalmi jólétünk emelését eszközlik s mint ilyenek politikai szempontból a béketényezői lehetnek. Ily béketényezőnek kellene lenni a küszöbön levő bécsi világkiállításnak annál is inkább, hogy az ő és újvilág majd minden hatalmasságai megjelenend-nek vagy legalább képviselve lesznek. Kérdhetné ez uttal valaki, de hát micsoda békekötést akarok én, hiszen most béke van mindenütt! — Van ma, az igaz, de ez még nem biztosít arról, hogy holnap meg ne szünjék lenni. Mert a porosz el van kábulva meglepő diadalai után, de azt hiszem, megnyugodhatnék babérain, mely úgy is tövisre szurva ékiti homlokát; a francziában pedig forr a boszu, de gondolja meg, hogy nem mind az ellenség, de örvöngő honfiai is vágják rajta a sebet, melyet nem a visszatörítés, (mire különben is egyhamar képes nem leend) hanem az áldásos béke jólétre emelő karja hegyesíthet be, melyet tehát megragadnia s nem eltaszítania kell. Svédországban kezdik rebesgetni, hogy király nélkül is meg tudnak élni.

Mindez nem elég ok arra, hogy egy békeszövetség létrejöttét ohajtjuk, melyben monarchiának és Anglia diplomatáinak kellene buzgalkodniok. — Nő, de mi gondolunk és szervezünk s a hatalmasak végeznek, kik a még le nem csillapult zavarok miatt, nem akarják elismerni a spanyol köztársaságot sem, mely ötletből egy orosz diplomata többek közt így nyilatkozott volna: „Inkább elismerjük a cholérát, mint a republikát, mert ez a népeket és fejedelmeket egyaránt, de ez, csak a fejedelmeket emészti meg!“ —

Igaz, de rég eltűnt az idő, midőn a nép a fejedelem jólétéért élt; most megfordult a koczka, s ha csak épen a fejedelem bukása adhatja meg a nép jólétét — a melyhez fűzött fogalmat a nép műveltségi állapota s helyi viszonya határozza meg — a fejedelemnek buknia kell. Bár e bukás nem mindig jár a várt eredménnyel, mert nem a kormány-formában, hanem a kormányzóknak alapszik a kormányzás és a népélet jó vagy rossz volta.

Nem tartom e czikk keretébe tartozónak a béke szükségességét s a politikai álláspontokat tovább fejtegetni s ezért visszatérek a rövid kitérés után czélomhoz, a közeledő világkiállítást — melynek először szolgál a társbirodalom színhelyül — osztatlan figyelembe ajánlani, hogy ez alkalmat ép úgy felkaroljuk, mintha — bár távol legyen tőlünk e gondolat — utolsó lenne.  
 V. L.

### A királyföldi románok programja

a Királyföld rendezése iránt, megállapítva az 1873-diki márczius 13—14-kén Nagy-Szebenben tartott román gyűlésen.

Az értekezleten, melyet Borcia hívott össze, Dunca elnökölt; a minden párthoz tartozó megjelent követek száma 60-ra ment. Brassóból Román kapitány és Mesiota igazgató voltak jelen. Az ülésezés folyama alatt több üdvözlő távirat érkezett, közöttük a „Nemere“ szerkesztőtől is ily tartalmu: „Nagy-Szebenben értekező román testvéreinket Brassóban egyesült nemzetiségek magyar és német bizottmányának nevében üdvözlön azon jogosult reményben, miszerint Királyföldünk rendezése ügyében hazafiság, jogegyenlőség és testvériség szellemében tanácskoznak. Éljen Magyarország, éljenek javát tényleg mivelő románjai!“ Herrmann Antal, német bizottmány elnöke, „Nemere“ szerkesztője.



A következő program alírás végett ki fog nyomtatni s a királyföldi magyarok és németeknek (nemszások) is aláírásra bocsájtani.

1) A Királyföld, azaz, azon történeti 9 szék és két kerület (districtus) melyek jelen terjedelmükben mai napig municipális törvénykezési jogot gyakoroltak, osztassék fel az 1870. 42. t. cz. értelmében 5 önálló municipiumra, élén egy-egy főispánnal (kiválasztandók ezekből a szabad kir. városok) és ezen 5 municipium kerekítették ki a közigazgatás könnyebbítése érdekében.

2) A kir. városok t. i. Szászváros, Szászsebes, Nagyszében, Medgyes, Brassó és Beszterce képezzenek ugyanannyi municipiumokat az említett 1870. 42. t. cz. 1. §-a értelmében.

3) Ezen önálló municipiumok valamint a hozzá tartozó községek szerkesztessenek az 1870. 42. és 1871. 18 t. cz. értelmében, egyedül a királyföldi 100 éves szabad és egyenjogúság által követelt azon kivétellel, hogy valamennyi municipális képviselő testületek választás utján töltsenek be és hogy az activ és passiv választási jog a municipiumban minden állampolgárt illessen, a mint ő azt a községben is gyakorolja, az 1870 18. t. cz. 38 §. szerint.

4) Az előzmények természetes következménye képen az eddig fenállott intézmények, mint az u. n. szász egyetem, szászispánság és ispán szüntessenek be; a mi pedig a Királyföld vagyonát illeti, a melyet eddig az egyetem kezelt és mely csupán kezelési szempontból nem követel egyetemet és ispánságot, azon intézkedés történjék, hogy ezen vagyon forrásai, természete és rendeltetése kipuhathatassék; ezen utóbbi ügy végeldöntéseig pedig ezen vagyon kezeltessék a királyföldi lakosok t. i. az 1 pontban említett történeti municipiumok ideiglenes bizottsága által.

Midőn a fentebbi megállapodást közöljük, mindenekelőtt ki kell emelnünk előismerésünket a román értekezlet alkotmányos felfogása iránt.

A passivista Gazetta ugyan is arra izgatott, hogy mellőzve országgyűlést és törvényt, egyenesen az uralkodóhoz forduljanak a Királyföld rendezése ügyében. Hogy azon eljárás a létező alkotmány és törvények sértő mellőzése lett volna, azt mindenki beláthatja.

Örvendtes jele a román politika érettségének, hogy ezen alkotmánytalan eszme a szebeni értekezleten figyelembe sem vétetett.

Az is igen örvendtes, hogy ezen alkotmányos eljáráshoz a jelen volt passivisták is csatlakoztak. Az alkotmány terén való közreműködéssel bizonyára többet használnak nemzetöknek s a hazának, mint az eddigi duzzogással s ki tudja milyen bizonytalan politikai manna várásával.

A megállapított pontozatok érdemére nézve most csak annyi az észrevételünk, hogy nézetünk szerint az értekezlet sokat veszített álláspontja előnyeiből az által, hogy midőn a Királyföld különleges szervezete ellen tiltakozik, maga is kivételeket kér a törvény alól.

A mi meggyőződésünk szerint a Királyföld szervezete kérdésének egyetlen helyes megoldása az, hogy terjesztessék ki ide is feltétlenül mind a köztörvényhatóságok, mind a községek rendezéséről szóló törvények hatálya.

Ha azon törvényekben hiányos, vagy czéltalan intézkedések foglaltatnak, azokon lehet segíteni a maga rendjén és módján.

Első és főczél, hogy a kivételesek megszüntjenek, s ez a terület is, ugy szólva, visszacsatoltassék az ország többi részének egybefüggésébe.

Talán a román értekezlet is azért ment túl a czélon, hogy legyen miből engednie a helyes álláspontig.

Ily kérdésekben azonban, mi legalább, sikeresebbnek tartjuk első szóra is a helyes közreputon maradni.

Ezen egyen kívül az értekezlet alkotmányos és velünk rokonszenvező magatartását hasonló rokonszenzünk nyilvánításával viszonzozzuk.

### A királyföldi románok programjáról

a „Kelet“ két cikket közöl; az elsőnek kivonata következő:

Mi az öt önálló municipiumot illeti, ez teljesen jogosult; a municipiumok területi kikerekítésével naponta foglalkozik a sajtó, tagadhatatlan, hogy közigaz-

gatásunk javítása érdekében ez előbb utóbb elintézendő ügy. Az országban sehol sincs terület, mely eldaraboltság és aránytalanság tekintetében a szászföldi székek és kerületekkel versenyezhetne s azon fonákág, miszerint a Királyföld egy magára 22 követet küld, mennyit Magyarországnak több helytt 4 akkora területe sem, még inkább megköveteli, hogy a 11 kerület ötre szállíttassék le. Ezt azonban czélszerűen nem most, hanem a valószínűleg nemsokára bekövetkező s az ország összes területét illető felosztásnál lehet eszközölni, mely nézetünk szerint még a választási törvényt is meg kellene hogy előzze.

A kir. városok külön választását illető követelés szintén jogosult. E tekintetben jobboldali körökben is merültek fel eltérő nézetek s a miniszterium által tárgyalt királyföldi törvény is valószínűleg azon reményben hagyta a városokat a székek- és vidékekkel egybeforrva, hogy egykoron talán az ország többi szabad kir. városai is a megyékbe olvasztatnak, E tervnek ellene mondanak azon egymástól szerfelett különböző érdekek is, melyek a városban és megyében felszínre jutnak.

A város a kézipart, a megye földipart üzi s már ezen két különböző hivatás az egymástól teljesen elütő viszonyoknak alapdokát képezi s megteremti egyszersmind a versengés tárgyát, mely vagy a megye, vagy a város legyőzetésével s e szerint valamelyik érdekének háttérbe szorításával fog végződni. Ez s más okokból is helyeseljük a románok követelését a kir. városok kiválasztását illetőleg; mi ha megtörténne, természetesen több más kérdést is tolna előtérbe. Mindenek felett, ha a területi felosztást nem vinnék most keresztül, azon egyenetlenség fordulna elő, hogy a 11, jelenben székváros közül az öt királyi, azért csak, mert királyi, független municipiummá válnék, a többiek pedig jövőre is a székekkel maradnának egybeforrva. Ez visszasság volna ugyan némileg, de azért nem olyan, mely az eszmét megbuktassa.

A székek külön főispánságainak szükségessége iránti követelés a román programban annál nagyobb erőt nyer, mert 11 helyett csak öt felállítását kívánja.

### Évnegyedes jelentés

#### Brassóvidék iskolatanácsa előtt márczius 21-ikén 1873-ban.

(Felolvasta a tanfelügyelő.)

Tisztelt Iskolatanács! A lefolyt polgári év második felében újból begyűjtém és összeállítván ezen törvényhatóság népiskolai statisztikai adatait, azokból a következő általános eredmény tünt ki: Brassóvidéken van jelenleg 12 községi, 53 felekezeti összesen 65 népiskola.

A 6—12 éves tankötelesek száma 10184, — 12—15 éveseké 4194, — összesen 14378.

Az elemi népiskolákat látogatja összesen 5228 fiú és 4360 leány, összesen 9597, — ismétlő iskolát 1090 fiú, 995 leány, — 2085. Ezekhez számítva azokat is, a kik magán intézetbe, felső nép-, vagy középtanodába járnak, Brassó város és vidék iskolakötelesei közül ezen kimutatás szerint összesen 12268 növendék jár jelenleg iskolába.

Ha a tényleg iskolába járóknak ezen számát a kimutatott iskolakötelesekével összehasonlítjuk, igen kedvező eredmény, a legutóbbi kimutatáshoz képest is meglepő előhaladás mutatkozik; mert míg a vallás és közoktatási miniszter urnak a mult évben készített országos jelentése szerint Brassóban és vidéken az összes iskolaköteleseknek csak 61.78 % látogatta tényleg az iskolákat: a mostani adatok szerint ezen arány 85.2 %-ra emelkedik, tehát oly magasra, hogy az előbb említett országos kimutatás szerint csakis 7 törvényhatóság áll e tekintetben Brassóvidék előtt.

Sőt egy kis szépítési hajlammal megáldva igen könnyű volna még sokkal fentebb esigáznom az eredményt, természetesen csak a papíron, és a valóság rovására.

A brassóvidéki evangelicus szász népiskolák köréből ugyanis 6—15 év közt lévő 2667 iskolakötelessel szemben 3979 iskolába járó van kimutatva, tehát kereken 150 %. Nem kellene egyéb, csak az, hogy ezt az 1312 többletet számítsam az iskolába járók fentebb kimutatott főösszegéhez: mindjárt úgy tünnek föl, hogy Brassó városban és vidéken az egész iskolakötelezettség kora alatt alig hiányzik vagy egy gyerek az iskolából.

Azzal az eredményvel aztán lehetne dicsekedni, csak hogy nem volna igaz.

Mert ezen 1312 többletet a szász iskolákban nem más felekezetek oda járó iskolakötelesei, hanem saját magoknak az iskolakötelezettségi koron fölül lévő s

vasárnapi vallásos tanításra, meg a felnőttek oktatására járó egyháztagejai teszik ki.

Már most ha ezen számot az iskolába járók főösszege közé fölvettem volna, ugyanannyi iskolaköteleseknek iskolába nem járása lenne elpalástolva.

Itt azonban kimutattam azért, hogy legyen tudva ezen felekezetnek e nemü törekvése is, a mely minden méltánylást érdemel.

Én a fentebb kimutatott 85 %ot is igen kedvező aránynak tartom a helyzethez mérve; kötelességem tehát fölemlíteni kételyeimet ezen testület előtt.

1869-ben 16,599-re volt számítva Brassóvidék összes iskolaköteleseinek száma. A mostani számítás csakis 14,378-at adott ki.

Ez 2200 különbség, a mi rendkívül kedvezőleg hat az iskolába járók arányának emelésére.

Ha a torokgyik áldozatait néhány csángó községben, főként Pürkerecen, pár százra tehetjük is; általában nem uralkodtak e törvényhatóságban a lefolyt 4 év alatt olyan rendkívüli körülmények, melyek az iskolaköteles gyermekeknek ily nagy mérvű, 13 %-ra tehető fogyatkozását indokolnák. Nem marad tehát egyéb föltevés, mint az, hogy a két rendbeli összeszámítás közül valamelyik hibás; s habár feltétlen pontosságot egyikőtől sem követelhetni; az alábbiakból kitünik, hogy melyik hitelessége mellett szól inkább a valószínűség.

1869-ben miniszteri rendelettel voltak kötelezve mind az egyházi, mind a községi és vidéki hatóságok az iskolakötelesek összeszámítására.

Nem állott tehát a kimutatás egyszerű anyakönyvi kivonatból, hanem kiegészítette azt a másutt született beköltözöttek számával a községi hatóság.

Jelenleg egyszerűleg a tanfelügyelő kötelességévé volt téve az adatok összeállítása. Nincs okom panaszkodni az egyházi és iskolai hatóságokra, mert kérésem folytán készséggel kiszolgáltatták mindnyájan a rendelkezésre álló adatokat. A közigazgatási hatóság azonban elmulasztotta kiegészíteni ezen adatokat a másutt született beköltözöttekkel; s e nemü kívánatommal egyszerűleg az illető lelkészekhez utasított.

Főként helytt a városban állottak elő ebből következőleg a feltünő különbözetek; a mi igen természetes: mert itt sokkal nagyobb a be-, és kivándorlás; és a nagy szám s elszórt területen lakás miatt csaknem lehetetlen, hogy egy-egy lelkész személyes ismeretség alapján nyilván tarthassa egyháza hiveinek népesedési mozgalmát.

Hogy föltevéssem nemcsak elméleti, de tényekkel van már bizonyítva, arra nézve legyen elég a következőket említenem:

A rom. kath. lelkészi hivatal hozzávetőlegesen 750-re tette felekezete brassai iskolaköteleseinek számát; látván a nagy eltérést az 1869-iki kimutatástól, mely ezen törvényhatóság köztisztletü akkori főbírájának vezetése alatt készítettet, személyesen figyelmeztettem az illető esperes-plébános urat arra, hogy lehetetlen miszerint 4 év alatt 1584-ről 650-re apadott volna felekezete iskolaköteleseinek száma. Nevezett ur kijelentvén, hogy még az anyakönyv alapján is csak hozzávetőlegesen számíthat, a pár nappal előbb kiállított táblázatban a 700-at 950-re változtatta, mint mondá, egy újabb combinatio alapján.

Láthatja azonban a tisztelt iskolatanács, hogy ezen szám is mily messze jár a négy év előtti kimutatástól.

Még inkább kitünik a kimutatott iskolaköteles szám megbízhatatlansága a következő adatból.

Főlkérésemre a tks. városi tanács szives volt összeállítani a Brassóban lévő összes iparos tanoncok kimutatását, melyet a legközelebbi napokban kaptam kezimhez. Ezen kimutatás szerint van Brassóban összesen 626 iparos tanuló. Azok közt, a mint összeszámítottam, 161 van olyan, a ki az iskolakötelezettség korába esik és nem Brassóban született.

Ilyeneket az anyakönyvek alapján fölszámítani teljesen lehetetlen.

Lényegesen változtatja még az iskolakötelesek és iskolába járók közötti arányt azon körülmény is, hogy Brassónak mind három felekezeti központi iskolájába számos más község- és más törvényhatóságbeli növendék jár. Így például az evang. központi iskola részéről ki van mutatva, hogy az 1284 létszám közül felénél több: 674 idegen illetőségű.

Ezeket tehát a brassó városi és vidéki iskolakötelesek javára beszámítani csak annyiban lehet, a mennyiben nem valamely más törvényhatóság szülőitei. Ez azonban nincs részletesen kimutatva.

Sokkal megbízhatóbbak adataink a tényleg iskolába járókra vonatkozólag, sőt azokat annyiban teljesen megbízhatóknak lehet venni, a mennyiben Brassóvárosnak és vidéknek az 1868. XXXVIII. t. cz. körébe eső iskolába tényleg annyi növendék jár, a mennyi ki van mutatva.



Ezt az eredményt már összehasonlíthatjuk az előbbi évek állapotával s e téren biztos alapon állunk, mint-hogy 1869-ben is ugyanazon tényezők szolgáltak a számítás alapjául.

1859-ben látogatta az idézett iskolákat összesen 10070 növendék. Most látogatja 12268. Nemzetiség szerint így mutatkozik az előhaladás.

	1869-ben	187 <sup>2</sup> / <sub>3</sub> -ban	Növekedés
Magyar	2555	3655	1110
Német	4217	4400	183
Román	3228	4249	1021

Ebből látszik a természetes és valódi előhaladás. Német ajkuaknál, a kiknek addig is rendezett iskolái voltak, kisebb; magyaroknál a jelentékeny államsegélynek és a községi rendszernek megfelelőleg feltűnő nagy; románoknál minden elismerést érdemlő főképp az által, hogy régebb nagyon el voltak maradva, s a gyors előmenetelt, melyet fölmutatnak, legnagyobb részben saját emberségöknek köszönik.

Meg kell azonban jegyeznem, hogy a német ajkuak iskolái intensív tekintetben hasonlóképp nagy előhaladást mutattak föl, főként a falukon; s illetékes helyről örömmel értesültem, hogy munka alatt van városi iskoláik átalakítása is, az 1868 XXXVIII. t. cz.-nek megfelelőleg.

Megemlítem még, hogy a m. kormány kezdeményezésére rendezett felnőttek oktatása sokkal nagyobb lendületet vett, mint az előbbi években, — különösen Brassó tünt ki e téren az idén, melynek valóban legnagyobb szüksége is van efféle. Erről azonban tüzetes jelentésemet csak a jövő alkalommal teszem meg, midőn a vizsgák eredménye mindenünnen tudva lesz.

Nem veszem igénybe a t. isk. tan. becses figyelmét a létező helyzet ösmertetésével, habár könyvet lehetne írni — s nagyon is idején volna már könyvet írunk — ezen törvényhatóság népnevelési statistikájáról. —

Ez alkalommal azonban nagy fontosságú ügyekre, u. m. a hosszufalusi állami felső népiskola fejlődésére, — a községi iskolák számadásainak megvizsgálására, végül a kereskedelmi és ipari szakoktatás rendezésére kell fölkiérnem becses közreműködésüket.

Ezzel a gyűlést megnyitom

## Országgyűlés.

A képviselőház ülése márczius 17-én.

A személyes kereseti adóhoz szólva — Bittó Benjamin elfogadta az adóemelést. Vidliczkay József a bankkérdés meg nem oldásából eredő hátrányokra utalt. — Horn szigorú bírálat alá vetette a szőnyegen levő törvényjavaslatot, s a kormány összes adópolitikáját. Ezután szót emeltek Orbán Balázs és Helfy Ignác. Ghyezy Kálmán az adóemelés mellett nyilatkozott. Ellene szólott Mukies Ernő. Lónyay Menyhért bírálat alá vette a kormány pénzügyi politikáját, de miután a miniszterium a törvényjavaslatok elfogadásához kötötte megmaradását, ő nem szavazott ellene.

Az ülés végén Kerkapoly kezdett szólani, azonban az óra hármát ütven, az ülés eloszlatott, a beszéd hátralevő része holnapra maradván.

A képviselőház ülése márczius 18-án.

432 igazolt képviselő közül 202 elfogadta a személyes kereseti adóról szóló törvényjavaslatot 107 szavazat ellenében. Távol volt 122. Ezen szavazás után következett a bélyeg- és illetékekről szóló törvényjavaslat, melyhez először is Tisza K. szólott, kifejtve annak terhes voltát s azért annak elvetésére adván szavazatát. Kerkapoly után, ki Tiszát ezáfolni igyekezett, ugyancsak a javaslat ellen szólaltak fel Dulovics Ernő és Lázár Ádám, mely utóbbi, a tervezett fölemelések megtámadása után, határozati javaslatot is nyújtott be.

## Vidék.

Udvarhely, márcz. 18.

Városunk az „Udvarhely“ hirlap megszűnté óta visszacsúszott régi hallgatóságába, vagy a hirlap helyét a pletyka pótolja százféle változatban szájról szájra terjedve. A vidék is elhallgatott; néma egyhangúságát csak a borházak látogatói és ezek verekedései zavarják meg néha! Hej az a bor sok rosznak szülője, és még sem kerül a nép annak gonosz erejét. Azt mondják: a bor jó kedvet ad. Ez nem áll; legfőlebb így állhat csak: a jó bor kedvet ad.

Nálunk a nép nem iszik jó bort, hanem összegyágyált gyümölcs-levet. Ez nem jó kedvet, hanem inkább rosz kedvet, haragot okoz. Innen van aztán a sok verekedés. Nagy baj az is, hogy itt nem ismerik az

itezését, hanem csak a kupát (pintet). Így aztán nálunk a legkisebb mérték a fertály kupa vagyis a meszely; holott Magyarországon a szomjuság eloltására félmeszely, vagy (kivált a németeknél) a fertálymeszely (Piff) is elégséges; sőt nem ritkaság, hogy a német ember két krajzárért kér jó bort, mely a pohár fenekét alig lepi két ujnira; ezt feltölti vízzel és kiiszja jó ízűen, menvén tovább dolgára. Nálunk az ilyen vendéget a korcsmáros kinevetné, vagy talán ki is lökné; mert itt az emberek nem azért isznak, minthogy szomjasak, hanem azért szomjasak, hogy ihasanak. Itt nem a szomjuság miatt, hanem az ivás végett mennek az emberek a korcsmába.

Másik nagy baj az nálunk, hogy a részegséget itt nem is tartják már szégyennek. Magyarországon a jólelkű korcsmáros a részegedni kezdő vendégnek nem ad több bort; az ismerősök pedig szégyenelvén barátjuk mámorát, őt hazamenésre erőtetik és különféle tréfák közt hazavezetik, hogy a nép ne lássa barátuk részeg állapotát. Itt nálunk még dicsekszik a részeges ember azzal, hogy ő akkor és akkor milyen érzéssel állt! . . . Aztán nincs mit csudálkoznunk azon, ha jómódu emberek végre becsületüket, vagyonukat, sőt még egészségüket is a részegeskedés által elvesztegetik.

A fényűzés és könnyelműség a farsangi mulatságok után megtermé gyümölcsseit. Közéledik a tavasz és üres az erszény!

Márczius 16-ikán kezdődött városunkban a sokadalom, mely három napig baromvásárból áll. Sok barom hajtattott piacunkra. A lovakon meglátszik a téli kopálás, a szarvasmarhák közt is csak kevés a jól táplált testes állat. És ezen elcsigázott barmok hozatnak a vásárra!

Sok az eladó, kevés a vevő; mert sokan vannak azok, kiknek erszényét a farsang kiürítette, de kevesen azok, kikét megtöltötte vagy töltve hagyta. Én édes székely népem! mikor fogsz de szigorú takarékosághoz és számító rendes életmódhoz szokni?! Mikor fogod te gyermekeidet szigorúan nevelni és neveltetni?! . . .

Városunkban ez év elején nyitattott meg a zálogház, és ezen intézet két hónap alatt annyira gyarapodott hogy már üzletének tágitásáról is lehet gondoskodnia. A zálog-betétek napról napra szaporodnak; de pénz-betétek nem igen mutatkoznak. Ez ugyan azt mutatja, hogy népünk nem nagyon hajlandó a takarékoságra, hanem inkább a pazarlásra; de ez még nincs bebizonyítva. Talán azért nem mutatkozik a pénzbetétel, mert csak 50 frtyi összeg fogadtatik el; de kivételül 1 frt. is adatik zálogra. Tehát a zálogházi társulat most azon működik, hogy a pénz-betétekre, és így a takarékoság előmozdítására is, alkalmat nyújtson. E czélból a társulat márcz. 30-ikán közgyűlést tartand annak elhatározására: valjon kiterjeszkedjék-e a zálogház takaréktári vagy önszegélyezési üzletre is, hogy így a pénzki-vétel és pénzbetétel egészséges alapon egyensúlyoztassék, és a pénzintézet tovább fejlődjék.

Az „Udvarhely“ t. cz. előfizetőit tisztelettel kérem, hogy pénzeik visszavétele iránt f. év márczius 29-ikéig rendelkezni sziveskedjenek. Ezen határidőn túl a „Nemere“ előfizetőinek fognak tekintetni azon összeg erejéig, mennyi még nekik visszajár. A „Nemere“ t. szerkesztője szíves lesz az „Udvarhely“ egész éves előfizetőinek márcziustól december végeig, a féléveseknek június végeig a „Nemere“-t küldeni, ámbár azon időre 10—20 krt. kellene utánpótolni. Azon t. cz. előfizetőknek, kiknek már csak 30—40 kr. járna vissza, ha a pénzt át nem veszik, „Szépirodalmi dolgozatok“ czimű munkámat fogom megküldeni, melynek bolti ára 50 kr.

Székely-Udvarhelyt, 1873. márcz. 18.

Dr. Szombathy Ignác,  
az „Udvarhely“ volt szerkesztője.

## Külföld.

A francia terület még ez év folytán a poroszok megszállásától meg fog szabadulni. A hadikárpótlás negyedik milliárdja május 5-éig teljesen le lesz fizetve. Az ötödik milliárd négy egyenlő részletben, június, július, augusztus és szeptember 5-én fog kifizettetni.

Franciaországban nagy lelkesedést keltett azon fordulat, hogy a német katonaság a francia területet két hónappal előbb fogja elhagyni, mint a hogy első alkalommal kikötöttett. Thierst a republikánusok ez eredményért roppantul magasztalják, ellenben a monarchisták duzzognak, mert e tény által a közvélemény nagy részben el fog tőlük fordulni.

A nemzetgyűlés márczius 17-iki ülésében viharos tapssal fogadták a külügyminisztert, midőn a Németor-

szággal kötött egyezményt bejelenté; a következő napirend fogadtatott el: „A nemzetgyűlés, mely a kormány közleményét hazafias meglepedéssel veszi tudomásul, boldognak érzi magát, hogy — hála az ország nemes közreműködésének — feladata lényegesebb részét teljesítette, köszönetet mond a kormánynak és Thiersnek, ki a haza körül nagy érdemeket szerzett.

Az angol miniszterválság megoldása elhalasztott. Az alsóházban kijelenté Gladstone, hogy újra felajánlotta szolgálatait a királynőnek és jelenleg társaival a szükséges lépésekről tanácskozik.

A carlista lázadás végéhez közeleg. Cabrera a hirhedt carlista vezér a köztársaságot elismerte. E tény folytán Cataloniában Don Carlos ügye elveszett. Cabrerán kívül több carlista vezér letette a fegyvert.

A spanyol köztársaság egyelőre biztosítva van. A radikálisok a kényszerű szükség előtt meghajlottak s föl hagytak a pártviszályt, hogy az ország a polgárháborútól megkíméltessek.

## V e g y e s .

(A brassóvidéki iskolatanács) évnegyedes ülésén, melyen az elnök és előadó (Schiel ev. lelkész) nagyon előzékenyen és elismerőleg nyilatkoztak egymásról, indítvány tétetett, hogy szőlittassék fel a helyi rendőrigazgatóság egy külön statisztikai hivatal felállítására, melyet leendő működésében az iskolatanács lehetőleg támogatni fog.

(A Deákpart házi bajait) szellőztetve az „Alföld“ írja: Ott vannak azután a szászok, kik a licitandót képviselik s érdekek után futnak. — Egy erős kormány bizony számíthat rájuk: de egy gyöngé kormány nem. Ezekkel titkos egyetértésben állanak a többi nemzetiségi képviselők.

(62 berlini és brandenburgi) nyomdatulajdonos hirlapkiadókkal egyesülten elhatározták, hogy ha márcz. 29-ig a lipcei stricke véget nem ér, a berlini és brandenburgi nyomdákban működő nyomdász-szövetség tagjainak márcz. 29-én felmondanak.

(A Cserebogár) a közgazdaságban. — Württemberg királyságban 231 millió cserebogarat pusztítottak el, mint egy bizottsági jelentés előadja. Ez került 15,640 forintba. Az így megakadályozott kárt évenkénti 14 millióra számítja dr. Sager tanár. Számítása a következő: Egy cserebogár után átlagosan 10 báb származik s ezek mindegyike 3 évi fejlődés alatt 2 font növény anyagot pusztít el — e szerint ama 231 millió cserebogár utódjai 462 millió font növény anyagot emésztettek volna föl, miből a széna árak szerint kijön a fentebbi kárösszeg.

(Egy a székely) határőr-gyalogságnál szolgált, a hazai magyar, román és német nyelvet szóban és írásban tudó, a gazdasághoz értő, egyedül való egyén, igen méltányos feltételek mellett ajánlja szolgálatát városon vagy a vidéken, társulatoknál mint felügyelő, gazdaságnál mint számtartó stb., tudakozódók kéretnek leveleiket Nagy-Enyedre, B. F. czim alatt poste restante küldeni.

## A közönség köréből.

Brassó 1873. márcz. 6.

Szép a kegyelet, ha mindjárt a sziv redőiben szótlanul honol is; de sokkal szebb és magasztosabb, ha amit az ember belsőleg megismer, érez, azt szavakban tetteiben nyilvánítja.

Annak okaért sietek őszinte indulatból méltó köszönetemet nyilvánítni tks. Roidl Farkas főtanító és Baló István r. k. tanító uraknak, kik, míg a felnőttek oktatására rendezett esti tanfolyam tartott, adott alkalmakkal, — midőn vagy az egyik vagy a másik előadó betegség vagy más ok miatt az előadáson megjelenni akadályozva volt, jó szívvvel, készséggel tartották ki mindannyiszor a kimaradtak óráit.

A jótett különben magának hordja jutalmát. Azonban én még sem hallgathatám el a nevezett urak iránt hálámat leróni; mert a közel 4 havi tanfolyam alatt két rendben is ágyban fekvő beteg voltam, s így épen én vagyok az, kik helyett legtöbbször kellett az illetőknek előadást tartani, drága idejüket feláldozni. — Ismétlem tehát hálámat.

BIRÓ SÁNDOR,  
r. k. tanító mint volt előadó.

## Közgazdaság.

Mi lesz gyermekeinkből Rikán belől?

(Folytatás.)

Elmondám, édes gyermekeim, mi zavar engem utolsó órámba, megmutattam azon utat, mely megment a vég-



pusztulástól: most már töleitek függ magatok és maradé-  
kaitok sorsa.

Azt már említettem, hogy 6—9 hold, három határba  
elszört birtokból mostani gazdasági rendszer mellett meg  
nem élhettek; mivel ugartartás mellett a 6 hold nem 6,  
hanem csak 4 hold; ámbár 6 holdról fizetitek az adót.

Mostani rendszer mellett nem vagytok valóságos urai  
birtokaitoknak, hanem csak bitorlói.

Nem vagytok pedig azért, mert tetszettek szerént nem  
használhatjátok, szükségtek s körülményeitekkel, földetek  
vegyületével megegyező növényeket nem termeszthettek,  
azokon javításokat — zöld trágyázás vagy aratás utáni  
tarló alá szántásával — nem tehettek.

Ha aratás és hordás után a tarlót alá szántátok —  
mivel a tarló közös legelő — nagy lármát okozna a hely-  
ségben. Ezt a tarló alá szántást pedig itt a Rikán belől,  
hol nagyon is szük a trágya, fél trágyázásnak lehet venni.

Az ide s tova járással elveszni szokott időt, elszört  
földeken történni szokott határpusztításokat, lopásokat, a  
birtok háborítás miatti kellemetlen pereket nem is emlitem.

Említettem azt is, hogy állattenyésztésből — közös  
csordatartás mellett — mi hasznatok se lesz, sőt annyit se  
tudtok nevelni, mennyi földetek jó erőben tarthatására meg  
kivántató trágyát megadná.

Mind ezek után, fájó szívvel ugyan, de atyai köte-  
lességből figyelmeztettelek arra is, hogy ha a megmutat-  
tam uton nem jártok, el vagytok veszve.

Emlékezzetek boldog napjaitokban tanácsadásaimra;  
a boldogtalanokban bizonynyal meg fogtok emlékezni.

Már most, édes gyermekeim, elmondom nézeteim a  
legkedveltebb tárgyáról is.

Mint hogy nemcsak fú, de leánygyermeketek is lehet:  
ezekre több gond, több előlátást fordítsatok.

Ezektől függ a család és nemzet jólléte. Ha le-  
ányaitok elaljasodtak el van veszve a nemzet.

(Folytatása következik.)

### Beesi tőzsde es pénzek Brassóban márcz. 21.

	Pénz.
Oszt. nemzeti adósság ezüstben . . . . .	73 40
„ „ „ papírban . . . . .	71 —
1860-ki sorsj. kölesön 100 frt. . . . .	104 25
Nemzeti bank részvény . . . . .	980 —
Hitelintézeti . . . . .	337 25
London . . . . .	109 10
Ezüst . . . . .	107 70
Napoleon'or . . . . .	8 69 1/2
Cs. k. arany . . . . .	5 18
Lira . . . . .	10 —
Magyar földteherm. . . . .	80 50
Bánati . . . . .	80 —
Erdélyi . . . . .	78 —
Porosz taller . . . . .	1 62
Ikosár . . . . .	1 53
Rubel . . . . .	1 62

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

## Petroleumot és Ligroinet

29 és 1—0  
legkittinőbb minőségben és legolcsóbb áron  
ajánl

### Luckhardt O.

brassai petroleumdestillatiója (gyár bolonya előtt).

Ugyanott 200 erdélyi veder különösen  
finom 66-iki és 62-iki bor is eladó.

## Eladó butorok.

Több garniturok, divánok, kanapék, szekek,  
politirozott és lakirozott chiffonérok, fiokos sze-  
kreneyek, kihuzó asztalok, hajtott és több alaku  
nadszékek, arany rázás tükörök, olaj festmények  
s a tb. a legjutányosabb árért megszerezhető.

A nagyérdemű közönség számos látogató-  
sát kéri

### Papp Ferencz,

asztalos, kárpitos és nád-  
szék-gyártó; butorraktára  
a klastromkapunál.

2 15—0

## A tusnádi fürdőn

az ugynevezett „K.-Vásárhelyi“ épület 15 lakó-  
szoba, 4 konyha, 4 pincze és istállóval a folyó  
évi idényre olcsó áron

haszonbérbe

kiadó, vagy örök áron is eladó. 23 5—6  
Értekezhetni Kézdi Vásárhelyi kereskedő  
KOVÁCS ÁRON urral, levél útján is.

**ORGONÁK!!!**

A nagyérdemű egyház-életjárósa-  
goknak ügyelmébe ajánlja alólírt,  
hogy **uj orgonák** jelen korszak  
szeméni készítését különféle dispozi-  
ciókkal, — elvállalja.

Ajánlja a már ósmert jó művelt  
a művészet és zene minden kedve-  
lőinek és megrendeléseknél pontos  
szolgálatot ígér olcsó árakkal, több  
évi jót-állás mellett.

**Nagy József,**  
zongora-, harmonium- és orgona-  
művész.

Saját házában, bolgátszeg 1436. sz.  
alatt a gőzfürdővel szemben, Bras-  
sóban. 16—0

## Bizonyítvány.

Popp G. J. cs. kir. udvari fogorvos urnak  
Bécsbe Bognergasse 2. sz. Az ön által készített

## Anatherin-szájvizet

megvizsgálván, teljesen ajánlhatónak találtam.

### Opolczer,

a bécsi cs. k. kóroda rectora és tanára,  
szász k. udvari tanácsos stb.

## Egészséges fogak.

A fogak és foghús tisztítása éppen tartása és  
a szájbüsz eltávolítása végett Dr. Popp G. J. cs.  
kir. udvari tanácsos által gyártott

## Anatherin-szájviz

a legsikeresebb minden eddig ösmert gyógyszer  
között, mivel átalán semminemű egészségnek ár-  
talmas anyagot nem tartalmaz, a fogak rothadását  
és borköképzését gátolja, fogfájástól, szájtrohadás-  
tól őríz és ezen bajt ha netán beállott volna rövid  
időn enyhíti, és végkép megszünteti.

## Dr. Popp G. J.

növény fogpora annyira tisztítja a fogakat, hogy  
annak mindennapi használata által nem csak az  
oly nehezen távolítható fogkö távolíttatik el, hanem  
a fogak máza fehérségben és finomságban mindig nő.

Egy tégely ára 63 kr. o. ért.

## Dr. POPP G. J.

## Anatherin fog-pasztája.

Ezen fogkenőcs egyike a legkellemesebb fog-  
tisztító szereknek, melyben semmiféle egészségel-  
lenes anyag nem létezik; ásványos részei pedig a  
fogzománczra hatnak a nélkül, hogy azt megtá-  
madnák; egyéb alkreszei a zománczot és takhár-  
tyát felfrisítik, a szájrészeket az etheri olajok hoz-  
záadása által megelevenítik, a fogak fehérségét és  
tisztaságát nagyban elősegítik.

Egy üveg ára 1 frt. o. é.

Kapható: Brassóban: Miller J., Fabiek E., Je-  
kelius F. gyógyszerészeknél, S. P. Majlat, Th. C.  
Mantsu, Dusehoiu J., kereskedőknél. Rozsnyón:  
Feuermann; Kézdi-Vásárhelyen: Babies Ede gyógy-  
szerésznél; Fogarasban: Megay G. A. gyógyszerész;  
Kőhalomban: Melás J. gyógyszerésznél és Kovász-  
nán: Binder A. gyógyszerésznél. 26 4—0

## Brassai áru-tőzsde márczius 21.

Buza, tiszta 64 kupás köble		Turo ó vedre		Brassai készítmények.		Csergék.		Kalapok:		
frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	frt.	Nr.	Nr.	
9.60	10.10	3.00	3.20	Posztó, szederjes 3/4	1.95	2.10	tarka, dar. Nr. 3	4	5	6
7.80	8.00	3.50	3.55	Sajt	1.60	1.65	frt.	—	—	—
6.00	6.20	—	—	„ mellertes 3/4	2.00	2.00	„ Nr. 3	4	5	6
5.20	5.40	3.40	—	„ szürke szederjessel	2.00	2.00	„ Nr. 3	4	5	6
4.30	4.40	—	—	„ szederjes veressel	2.00	2.00	„ Nr. 3	4	5	6
3.40	3.50	5.40	5.60	„ szürke	1.60	1.80	„ Nr. 3	4	5	6
2.60	2.70	1.40	1.45	„ buzavirágkék 3/4	1.50	1.60	„ Nr. 3	4	5	6
2.55	2.65	1.00	1.05	„ kék 3/4	1.50	1.60	„ Nr. 3	4	5	6
6.00	6.20	—	—	„ 3peccéses szed. 3/4	2.25	2.30	„ Nr. 3	4	5	6
11.50	—	—	—	„ vörös mellertes 3/4	2.30	2.60	„ Nr. 3	4	5	6
9.00	11.00	—	—	„ szürke	2.10	2.30	„ Nr. 3	4	5	6
5.00	5.30	—	—	„ natur-vörös	1.90	2.05	„ Nr. 3	4	5	6
12.00	13.00	—	—	„ Szederjes kék flanel	45—60	—	„ Szöttes kék vörössel 3/4 singe	17	18	kr.
6.20	6.30	—	—	„ mellertes szürke	44—72	—	„ közepes	15	16	kr.
5.60	6.00	—	—	„ vörösmellertes	50—70	—	„ forgácsos 3/4	32	33	kr.
6.80	7.00	—	—	„ kék csikos	46—70	—	„ Alsó reklí Nr. 0	1	2	3
8.00	8.20	—	—	„ fehér	48—70	—	„ dezt. frt. 31—34—43—49—	—	—	—
8.00	—	—	—	„ rozsnói fehér	44—45	—	„ Gyermekeharisnya Nr. 1	2	3	4
3.50	3.60	—	—	„ kék	44—45	—	„ dezt. frt. 3—3.40 4—5—6.50	—	—	—
2.40	2.50	—	—	„ csikos	44—45	—	„ Női harisnya kics. dezt.	frt. 12.	—	—
2.60	—	—	—	„ vörösmell.	46	—	„ „ nagy	13.50	—	—
—	—	—	—	„ szürkekékkel	45	—	„ Férfi	7.	—	—
13.80	14.00	—	—	„ Halinaposztó fehér	26—27	—	„ „ ord.	4.	—	—
14.75	—	—	—	„ fekete	28—30	—	„ Szövetes nagy 1000 csomó	frt. 56.—	—	—
12.75	—	—	—	„ nat. kávézsin	30—31	—	„ kicsiny	51.—	—	—
11.75	—	—	—	„ fest.	31	—	„ Hámistrang hosszú 100 drb.	38.44	—	—
10.75	—	—	—	„ szürke	26—26.50	—	„ kurta	13.16	—	—
9.75	—	—	—	„ Babavári fehér	52—60	—	„ Kötőfék dufla	74.80	—	—
8.75	—	—	—	„ sötétszürke	54—60	—	„ egyszerű	76.—	—	—
5.40	6.—	—	—	„ fekete	50—58	—	„ Hosszu kötél okája	—67	—	—
5.60	—	—	—	„ világos szürke	44—50	—	„ Kulaes 3 kupás	—90	—	—
2.—	—	—	—	„ Csuklya. kötése	23—23.50	—	„ 2	—50	—	—
—	—	—	—	„ Ökörbőr párja	28.—32.—	—	„ 1 1/2	—54	—	—
33.—34.—	—	—	—	„ Tehén	20.—24.—	—	„ 1	—28	—	—
36.—37.—	—	—	—	„ Juh	2.—2.30	—	„ 1/2	—25	—	—
38.—40.—	—	—	—	„ Barbécs	2.60 3.10	—	„ 1/2	—21	—	—
40.—	—	—	—	„ Békés	2.60 3.10	—	„ ónas darabja 40 kr. fennebb.	—	—	—
38.—38.—	—	—	—	„ Czigája, párja	2.60 3.10	—	„ felszerelve darabja 20 kr. fennebb.	—	—	—
70.—75.—	—	—	—	„ Kecské és czáp párja	3.20 5.—	—	„ Hordócsap tisztafa 100 db. frt.	8.—9.—	—	—
—	—	—	—	„ Gidó bőr	—80—90	—	„ szilvafa	7.—7.50	—	—
—	—	—	—	„ Bárány bőr fekete párja	3.20 3.40	—	„ fehér ónas	9.—12.50	—	—
—	—	—	—	„ fejtér	1.60	—	„ „ 6	—	—	—